

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 13340/2022
20.04.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, обоје из ..., као законских наследника сада пок. ВВ, чији је заједнички пуномоћник Владимир Гаварић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Првог основног суда у Београду, кога заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 652/22 од 02.06.2022. године, у седници одржаној дана 20.04.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 652/22 од 02.06.2022. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 652/22 од 02.06.2022. године, одбијена је као неоснована жалба тужилаца и потврђена је пресуда Вишег суда у Београду П бр.44/21 од 16.11.2021. године, а одбијен је и њихов захтев за накнаду трошкова другостепеног поступка. Том првостепеном пресудом одбијен је као неоснован тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се тужена обавезе да им на име накнаде штете исплати сваком износ од по 75.993,31 евра, са законском затезном каматом од 08.02.2017. године као дана подношења тужбе па до исплате, а све у динарској противвредности према средњем курсу НБС на дан исплате. Ставом другим изреке, тужиоци су обавезани да туженој солидарно накнаде трошкове парничног поступка од 447.750,00 динара.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су благовремено изјавили ревизију због погрешне примене материјалног права и битних повреда одредаба парничног поступка.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. ЗПП („Сл. гласник РС“ бр.72/11, 55/14...18/20) Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужилаца није основана.

Доношењем побијане пресуде није учињена битна повреда из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизија не садржи наводе о томе које су то битне повреде учињене.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су законски наследници свог сада покојног оца ВВ на по $\frac{1}{2}$ идеалног дела заоставштине на коју су оглашени оставинским решењем, између осталог и права призната по пресуди Трећег општинског суда у Београду П 3676/03-05 од 23.05.2005. године. Том пресудом, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца ВВ из ... и обавезан тужени „ГГ“ д.д. са седиштем у ..., Република ... да му на име дуга исплати износе од 154.260 ДЕМ, 93.000 ДЕМ и 50.000 ДЕМ са домицилном каматом за периоде ближе одређене тим ставом изреке и све у динарској противвредности на дан исплате. Ставом другим изреке, тужбени захтев је одбијен преко досуђених а до тражених износа који су наведени у том ставу изреке, док је ставом трећим изреке тужени обавезан да тужиоцу накнади трошкове спора од 298.833,00 динара.

Пресудом Окружног суда у Београду Гж бр.9429/05 од 26.08.2005. године, одбијена је жалба туженог и наведена пресуда је потврђена у ставовима првом и трећем изреке. Уз тужбу поднету у овом спору приложена је фотокопија наведене пресуде на коју су стављена два печата са нечитким текстом од којих је у један печат унет датум 26.12.2005. године, с тим што је овај датум очигледно преправљен у делу који се односи на месец са датумом 26.01.2006. године. Из службене белешке коју је првостепени суд сачинио на основу увида у предмет раније Трећег општинског суда у Београду П бр.3676/03-05 а сада предмета Првог основног суда у Београду П бр.11186/16, произлази да је у овом предмету донета првостепена пресуда са већ цитираном садржином која је пресудом Окружног суда у Београду наведеног броја од 26.08.2005. године потврђена у ставовима првом и трећем изреке а жалба туженог одбијена, да је ту другостепену пресуду пуномоћник тужиоца примио 23.09.2005. године а тужени 05. просинца (децембра) 2005. године према доставници у списима, а према допису туженог 02. просинца (децембра) 2005. године. Из садржине истог предмета такође произлази да је на наведену првостепену пресуду дана 27.01.2006. године стављена потврда правноснажности са датумом 25.01.2006. године и да је наредбом од 18.04.2016. године на исту првостепену пресуду стављена потврда правноснажности са датумом 26.08.2005. године. ВВ је као извршни поверилац 09.12.2015. године поднео предлог за извршење Основном суду у Бујановцу против наведеног извршног дужника, ради наплате свог потраживања из правноснажне и извршне пресуде Трећег општинског суда у Београду П бр.3676/03 – 05 од 23.05.2005. године у износу од 151.986,63 евра на непокретности коју дужник има на територији Републике Србије у Општини Прешево, уз ближе означање катастарских ознака исте. Предложено извршење је одређено решењем истог суда Ии 48/15 од 10.12.2015. године. Решењем истог суда Ии бр.48/15 од 27.07.2016. године укинута је наведено решење о извршењу Основног суда у Бујановцу истог броја од 10.12.2015. године, обустављено је

одређено извршење и укинуте су спроведене радње с обзиром да је потраживање застарело у смислу одредбе члана 379. став 1. ЗОО, а сходно решењу Првог основног суда у Београду П бр.11186/16 од 10.05.2016. године. Наиме, тим решењем Први основни суд у Београду је исправио решење Трећег општинског суда у Београду од 27.01.2016. године, тако што уместо „пресуда П бр.3676/03–05 правноснажна дана 25.01.2006. године треба да стоји пресуда П бр.3676/03–05 правноснажна је дана 26.08.2005. године“ са констатацијом да је та пресуда уручена извршном дужнику 02.12.2005. године, а извршном повериоцу 23.09.2005. године. На крају, решењем Основног суда у Бујановцу Ипв И бр.70/16 од 06.09.2016. године, одбијен је приговор извршног повериоца ВВ изјављен против наведеног решења Ии 48/15 од 27.07.2016. године којима је обустављено извршење. Уставни суд је решењем Уж 1671/2017 од 24.05.2018. године, одбацио уставну жалбу ВВ поднету против решења Основног суда у Бујановцу Ипв И 70/16 од 06.09.2016. године, оценивши да се наводи подносиоца не могу сматрати уставно-правним разлозима којима се аргументују тврдње о повреди права на правично суђење и права на једнаку заштиту права, већ се од Уставног суда у суштини тражи да као инстанциони суд још једном оцени законитост оспореног решења.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев тужилаца да им тужена на име накнаде материјалне штете коју су претрпели због неправилног и незаконитог рада исплати сваком од њих износ по 75.993,31 евра у динарској противвредности, због стављања потврде правноснажности на пресуду Трећег општинског суда у Београду П 3676/03 – 05 од 23.05.2005. године са датумом у који се њихов правни претходник поуздао, а за који се касније испоставило да је нетачан и да је правноснажност наступила неколико месеци раније, а услед чега је пропустио да у року од 10 година, ову судску одлуку изврши принудним путем. По оцени тога суда, правноснажност пресуде наступа доношењем одлуке другостепеног суда или протеком рока за изјављивање жалбе у смислу члана 359. ЗПП, због чега само означавање датума правноснажности пресуде од стране суда нема конститутивно дејство јер је њена правноснажност наступила *ex lege* у моменту доношења другостепене пресуде, што је у конкретном случају 26.08.2005. године а не 27.01.2006. године када је то наведено омашком службеног лица. Поред тога, тадашњи тужилац је након доношења правноснажне пресуде имао могућност да у року од 10 година покрене извршни поступак за принудну наплату досуђеног новчаног потраживања у смислу члана 379. Закона о облигационим односима (ЗОО). Међутим, он је тај извршни поступак покренуо у тренутку када је оно већ било застарело, због чега чак и да се поуздао у датум правноснажности из списка, то не може бити узрок за немогућност наплате потраживања утврђеног правноснажном пресудом јер је оно у сваком случају застарело.

Другостепени суд је оценио да је првостепена пресуда правилно донета, али из других разлога од оних које је изложио првостепени суд. По становишту другостепеног суда одредбом члана 379. став 1. ЗОО је прописано да сва потраживања која су утврђена правноснажном судском одлуком застаревају за 10 година, док је одредбом члана 361. став 1. истог закона прописано да застарелост почиње тећи првог дана после дана када је поверилац имао право да захтева испуњење обавезе због чега супротно становишту Основног суда у Бујановцу, сматра да прописани рок застарелости од десет година није

почео тећи од дана правноснажности пресуде, као извршне исправе, већ од дана њене извршности. Како је у конкретном случају извршни дужник примио другостепену пресуду 02.12.2005. године, то значи да је поверилац стекао право да захтева испуњење обавезе тек након што је после тог рока протекао парижони рок за испуњење обавезе, тако да је извршност пресуде наступила 18.01.2006. године. Према томе, како у време подношења предлога за извршење на основу извршне исправе није протекао рок од 10 година прописан одредбом члана 379. став 1. ЗОО, то произлази да је Основни суд у Бујановцу одлучујући о застарелости тужиочевог потраживања утврђеног правноснажном судском одлуком погрешно применио цитирану законску одредбу, али је оценио да овакво поступање не представља погрешан или неправилан рад државног органа. Будући да се под незаконитим радом сматра акт, односно радња која је противна правним нормама, односно поступање противно закону, другом пропису или општем акту или пропуштање да се исти примене. У конкретном случају у радњама судског већа Основног суда у Бујановцу које је донело решење Ипв И бр.70/16 од 06.09.2016. године нема ни незаконитог ни неправилног поступања јер је приликом одлучивања суд поступао у оквиру својих овлашћења прописаних Законом о извршењу и обезбеђењу, а околност да је судско веће другачије протумачило цитирану одредбу која се односи на застарелост потраживања утврђених правноснажним судским одлукама не представља ни незаконит ни неправилан рад, због чега нису испуњени услови из члана 172. ЗОО за одговорност тужене за накнаду штете. Консеквентно томе је закључио да до немогућности да правни претходник тужилаца у извршном поступку наплати своје потраживање из правноснажне судске одлуке није дошло због погрешно унетог датума у потврду правноснажности на првостепеној пресуди већ због погрешне примене материјалног права од стране судског већа Основног суда у Бујановцу, што не представља неправилан ни незаконит рад државног органа.

По налажењу Врховног касационог суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право када су закључили да у конкретном случају не постоји одговорност тужене за незаконит или неправилни рад према одредби члана 172. став 1. ЗОО због поуздања правног претходника тужилаца сада пок. ВВ у потврду (клаузулу) правноснажности издату од стране Трећег општинског суда у Београду када је поднео предлог за извршење 09.12.2015. године Основном суду у Бујановцу, сматрајући да га је поднео пре истека рока од десет година од дана правноснажности првостепене пресуде у смислу члана 379. став 1. ЗОО. Правилна је аргументација првостепеног суда да је правноснажност наведене првостепене пресуде наступила *ex lege* даном доношења другостепене пресуде 26.08.2005. године и да само означавање датума од стране суда односно службеника који га издаје нема конститутивно дејство, односно да на датум правноснажности судске одлуке која наступа по самом закону не утиче погрешно значење тог датума, посебно када се има у виду да је правни претходник тужилаца у наведеном парничном и извршном поступку био заступан од стране пуномоћника из реда адвоката, који као стручна лица имају сазнања о материјалноправним и процесним роковима.

Нису основани ревизијски наводи тужилаца да су нижестепени судови погрешно применили материјално право јер њихов правни претходник није намирио своје

потраживање ослањајући се на потврду правноснажности издату од стране суда који је донео првостепену пресуду, будући да то није узрок немогућности наплате потраживања из правноснажне пресуде, већ то што је по сили закона наступила застарелост могућности извршења наведене судске одлуке протеком рока од 10 година из члана 379. став 1. ЗОО, од дана доношења другостепене пресуде 26.08.2005. године. Овај рок је објективни рок који почиње тећи наредног дана након дана правноснажности судске одлуке или одлуке другог надлежног органа или постигнутог поравнања и то је најдужи могући општи застарни рок који је оправдан пружањем могућности повериоцима да своја потраживања изврше принудним путем, а односи се на већ правноснажно утврђена потраживања, а не на саму утуживост потраживања. То значи да се по истеку тог објективног рока правноснажна судска одлука или поравнање не могу извршити принудним путем.

На основу изложених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци пресуде на основу члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић